

FIȘA DISCIPLINEI

Universitatea Academiei de Științe a Moldovei Facultatea Științe ale naturii			Denumirea cursului: Bioetică Codul cursului în planul de studii: U.06.A.049				
Nivelul calificării ISCED: 6 Domeniul de formare profesională: 421 Biologie Specialitatea: 421.1 Biologie			Catedra responsabilă de curs: Biologie Titular/Responsabil de curs: Abdușa D., asist. univ., Zgradan D., dr. conf.				
Total ore			Număr de ore pe tipuri de activități			Forma de evaluare	Număr de credite
total	contact direct	studiu individual	curs	seminar	laborator		
120	42	78	28	14	-	E	4
<p>Descriere succintă a corelării cursului cu programul de studii</p> <p>Cursul de lecții BIOETICA reprezintă o propedeutică în bioetică unde se pune accentul pe două compartimente de bază – fundamentele teoretice și implicațiile practice ale cunoștințelor bioetice. Temele includ idei fundamentale cu privire la principiile și imperativele acestei discipline, originile și traseele ei de dezvoltare, cele mai importante probleme ale bioeticii medicale și socio-culturale precum reproducerea umană, moartea, genomul uman, experimentul biomedical, transplantul, etica medicală, problema supraviețuirii etc. Din altă perspectivă cursul este concentrat asupra determinării interdependenței dintre cultură, educație și atitudinile bioetice cu referire la diverse probleme discutate.</p> <p>Bioetica se studiază ca disciplină obligatorie de către studenții ciclului I de studii a <i>Universității Academiei de Științe a Moldovei</i>, <i>Facultatea Științe ale Naturii</i>, <i>Specialitatea Biologie</i>, <i>Biologie moleculară</i>, <i>Ecologie</i>. Studentul, în fine, trebuie să aibă deprinderi satisfăcătoare în ceea ce privește utilizarea principiilor bioetice în practica biomedicală, să formuleze permanent concluzii și să acționeze adecvat în procesul de tranziție de la paradigma antropocentristă la cea biosferocentristă.</p>							
<p>Competențe dezvoltate în cadrul cursului</p> <p>Competențe generale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea metodelor clasice și interactive de analiză, sinteză, memorare și valorificare a datelor biologice în raport cu informația din alte domenii; - comunicarea logică, coerentă, argumentată a informației privind legitățile, fenomenele și procesele biologice în limba de stat și alte limbi, în medii profesionale/medii social-economice; - colaborarea eficientă, adecvată cu semenii în cadrul echipei și cu factori de decizie, într-un context național și internațional; - evaluarea riscurilor și beneficiilor unor realizări ale biologiei moderne pentru existența organismelor vii, mediul înconjurător și economia națională. <p>Competențe specifice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiectarea activității reieșind din direcțiile prioritare de cercetare în domeniul bioeticii; - analiza datelor experimentale proprii în concordanță cu datele din literatura de specialitate; - identificarea domeniilor de utilizare a cunoștințelor și datelor bioeticii; - elaborarea proiectelor de cercetare în domeniul bioeticii; - evaluarea critică a situațiilor problemă din domeniul bioeticii, utilizând cunoștințele acumulate; - utilizarea bazelor de date și programelor bioinformatică în realizarea activității profesionale. 							
<p>Finalități de studii</p> <p>Studentul la finele cursului va fi capabil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să precizeze esența tabloului medical al lumii, a unei concepții bioetico-filosofice adecvate asupra realității contemporane, a unei noi gândiri – bioetice; - să aplice util legitățile morale în sistemul “societate-medicina”, “om-vietate” și protecția biosferei și a individului; - să aplice cunoștințele bioetice în organizarea și funcționarea comitetelor de bioetică și ale altor instituții ce susțin concepția bioetică în sens larg și în sens medical; - să aplice principiile etice ale documentelor de referință ale literaturii bioetice. - să aprecieze caracterul integral și de sistem al bioeticii, în particular aspectele ei medicale, juridice, socio-filosofice și axiologice; - să demonstreze corelația funcțională dintre bioetică ca direcție științifică și practica aplicării cunoștințelor bioetico-filosofice în diverse forme de activitate umană; - să analizeze din perspectivă antropologică inițiativele legislative în reglementarea cercetărilor biomedicale, a 							

- practicii ocrotirii sănătății și a biosferei;
- să elaboreze proiecte de cercetare științifică în domeniul bioeticii ca institut social și ca domeniu al științei.

Condiții prerechizit: audierea cursurilor de Genetică și ameliorare, Biotehnologie, Biologie moleculară, Animale modificate genetic.

Teme de bază: Conceptul de bioetică: definiții, istorie și fundamente. Principiile și imperativele Bioeticii. Bioetica și experimentele biomedicale. Etica cercetărilor pe animale. Proiectul Genomul Uman. Testarea genetică. Principii etice ale testării genetice. Consilierea genetică. Principii etice ale consultului și sfatului genetic. Terapia genică. Probleme etice și legale ale terapiei genice. Procrearea asistată medical (PAM). Problemele etice ale fertilizării *in vitro* (FIV). Drepturile embrionului. Reproducerea în colaborare. Probleme etice și legale ale maternității de substituție. Eugenia. Conceptul de eugenie. Etica ingineriei genetice pe embrionii umani. Etica cercetărilor pe embrioni. Problema clonării umane în viziunea bioeticii. Etica transplanturilor de țesuturi și organe.

Strategii de predare-învățare: prelegeri și seminare interactive, proiecte, portofoliu, consultații.

Strategii de evaluare: teste de evaluare, prezentări, rapoarte, dezbateri, elaborarea portofoliilor, teze/proiecte etc. Nota finală se constituie din rezultatul evaluării finale (40%), curente (40%) și calității lucrului individual al studentului pe parcursul semestrului (20%).

Bibliografie obligatorie:

1. Astarastoe V., Stoica O. *Genetica versus bioetica*. Iași, 2002.
2. Maximilian C., Bembea M., Belengeanu V.. *Genetica. Început fără sfârșit*. Timișoara, 2001.
3. Ojovanu V. *Axiologia și medicina: dimensiuni teoretico-metodologice*. Chișinău: UASM, 2012.
4. Silver L. M. *Clonarea umană un șoc al viitorului*. București, 1997.
5. Țirdea T., și alții. *Dicționar de Filosofie și Bioetică / Chișinău: Medicina, 2004*.
6. Țirdea Teodor, Gramma Rodica. *Bioetica medicală în Sănătate Publică. Suport de curs. – Chișinău: Bons Offices, 2007*.
7. Țirdea Teodor. *Bioetică: origini, dileme, tendințe. Suport de curs. Chișinău: Medicina, 2005*.
8. Țirdea Teodor. *Elemente de bioetică. Chișinău: Medicina, 2005*.

Bibliografie opțională:

1. Aluaș, Maria. *Bioetica în dezbaterile contemporane: istorie și interpretări*, in: “*Studia Universitatis Babeș-Bolyai – Bioethica*”, LVI, 1, 2011, pp. 39-58.
2. Aluaș, Maria. *Manipularea genetică între “obligație morală” și tratament medical*, in: M. G. Buta, “*Medicii și Biserica*”, (2010), Vol. X, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, pp. 403-416.
3. Astărăstoae Vasile, Triff A.B. *Essentialia in Bioetica*. Iași: Cantes, 1998.
4. Astărăstoae, Vasile, Stoica, Ortansa. (2002), *Genetică versus bioetică*, Iași, Editura Polirom.
5. De la Croix, J. M., (2001), *Mic manual de Bioetică*, traducere: Alexandru Cobzaru, București, Asociația Caritas.
6. Gavrilovici, Cristina. (2007), *Introducere în Bioetică*, Iași, Ed. Junimea.
7. Nicolau Sebastian. *Bioetica. Manual pentru învățământul preuniversitar și universitar de specialitate. – Buc., 1998*.
8. Pessina, Adriano. (2009), *Eutanasia. Despre moarte și despre alte lucruri*, traducere: Maria Aluaș, Cluj-Napoca, Renașterea.
9. Scripcaru Gheorghe, Ciucă Aurora, Astărăstoae Vasile, Scripcaru Călin. *Bioetica, științele vieții și drepturile omului*. Iași; București: Polirom, 1995.
10. Zanc, Ioan, Iustin Lupu. (2006), *Bioetică medicală. Principii, dileme, soluții*. Ediția a III-a revăzută și adăugită, Cluj Napoca, Editura Medicală Universitară „Iuliu Hațieganu”.

Data

Semnătura